

Dette udvidet resumé er udgivet i det elektroniske tidsskrift

Artikler fra Trafikdage på Aalborg Universitet
(Proceedings from the Annual Transport Conference at Aalborg University)

ISSN 1603-9696

<https://journals.aau.dk/index.php/td>

Borgerindsigter til den kollektive trafik i Aarhus – spørgeskemaundersøgelse 2024

Michael-Goth Rindal, miri@urbancreators.dk, Urban Creators

Anne Bach, aba@Midttrafik.dk, Midttrafik og

Sine Sola Olesen, sol@urbancreators.dk, Urban Creators

Abstrakt

I starten af 2024 fik Midttrafik og Aarhus Kommune gennemført en stor spørgeskemaundersøgelse om aarhusianernes holdninger og ønsker til den kollektive trafik. Undersøgelsen bruges som et input til Aarhus Kommunes arbejde med en ny, grøn mobilitetsplan i Aarhus Kommune og ligeledes til det kommende arbejde med en ny kollektiv trafikplan for Aarhus. Særligt for undersøgelsen er, at den afdækker borgernes præferencer af en række prioriteringer og planlægningsdilemmaer for den kollektive trafik. Urban Creators bistod som hovedrådgiver til undersøgelsen.

Baggrund og formål

Inden længe skal Midttrafik i samarbejde med Aarhus Kommune i gang med at udarbejde en ny kollektiv trafikplan for Aarhus, som efter planen skal implementeres i 2027. I den forbindelse ønsker de to parter at få indsigt i, hvilke ønsker borgerne har til fremtidens kollektive trafik, og hvad de mener, der skal prioriteres i den kollektive trafik. Viden om dette er et væsentligt input til, hvad trafikplanen særligt skal fokusere på.

Sideløbende er Aarhus Kommune i gang med at udarbejde en grøn mobilitetsplan, hvor der også ønskes input fra borgerne i forhold til ønsker til den kollektive trafik. Generelt er en af målsætningerne i mobilitetsplanen at sikre bedre betingelser for grøn mobilitet, bl.a. ved at øge antallet af rejser med kollektiv trafik. Det har derfor været vigtigt at få viden om, hvilke forhold der er betydningsfulde for at få flere til at bruge den kollektive trafik.

Med dette som udgangspunkt har Midttrafik og Aarhus Kommune fået gennemført en stor borgerundersøgelse, som giver indblik i følgende temaer:

- Aarhusianernes kollektive transportvaner
- Brugernes tilfredshed
- Ikke-brugernes barrierer og fravalgskriterier
- Prioriteringer i den kollektive trafik
- Ønsker til fremtidens kollektive trafik

Urban Creators har bistået som hovedrådgiver til undersøgelsen med Wilke som supplerende rådgiver.

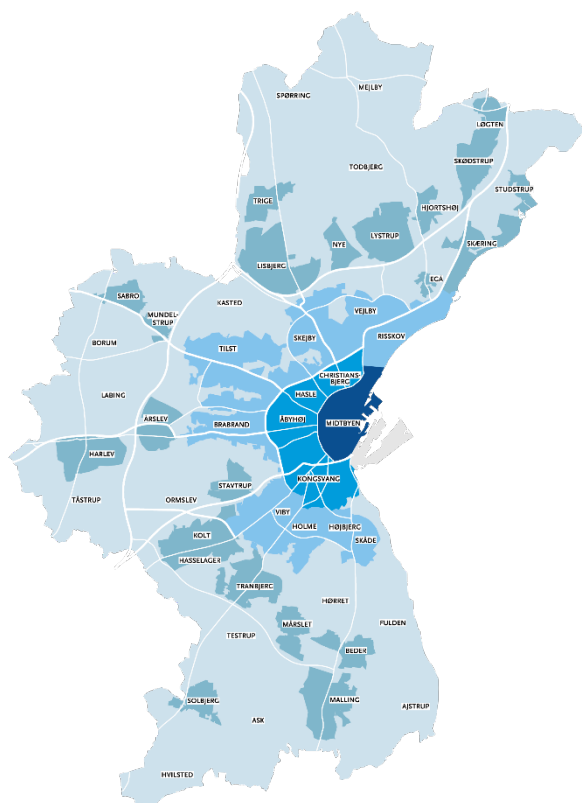
Dataindsamling og målgrupper

Undersøgelsen er blevet foretaget som et web-baseret spørgeskema. 40.000 borgere over 18 år i Aarhus Kommune er blevet udtrukket (stratificeret efter køn og alder) til at deltage i spørgeskemaundersøgelsen. Dataindsamlingen er forløbet fra d. 23. januar til d. 12. februar 2024, hvor 3.755 aarhusianere har svaret på spørgeskemaet.

Undersøgelsen stiller skarpt på tre forskellige brugertyper i den kollektive trafik:

- Brugere: Bruger kollektiv trafik minimum en gang ugentligt
- Lejlighedsvis brugere: Bruger kollektiv trafik minimum én gang om året
- Ikke-brugere: Bruger kollektiv trafik sjældnere end en gang om året

Derudover er der spurgt ind til en række andre baggrundsforhold fx alder, bil i husstanden, afstand til nærmeste stoppested og bopæl på baggrund af fem områdetyper mellem by og land:

Midtbyen inden for Ringgaden

fx City, Frederiksbjerg, Vesterbro

Bydele mellem Ringgade og Ringvejen

fx Christiansbjerg, Åbyhøj, Kongsvang

Bydele i den sammenhængende by uden for Ringvejen

fx Risskov, Tilst, Brabrand, Viby

Selvstændige bysamfund

fx Hjortshøj, Sabro, Hasselager, Mårslet

Landsbyer og landområder

fx Todbjerg, Labing, Kasted

Repræsentativitet og validering af data

For at sikre høj repræsentativitet er stikprøven blevet vægtet ift. køn og alder, så den udgør et repræsentativt udsnit af befolkningen i Aarhus Kommune. Dette sammen med den store stikprøvestørrelse betyder, at resultaterne repræsenterer hele populationens (dvs. aarhusianernes) holdninger og præferencer, selvom hele populationen (alle aarhusianere) ikke har deltaget. Stikprøven kan derfor siges at være et miniaturrebillede af hele den aarhusianske population.

Derudover er der foretaget en validering af repræsentativitet ift. bilrådighed ved at sammenligne undersøgelsens resultater med registerdata. Denne sammenligning viser, at aarhusianerne med rådighed over bil er velrepræsenteret i undersøgelsen.

Endelig er der også foretaget en sammenligning af borgernes selvrapporterede data og Midttrafiks egne data om anvendelsen af kollektiv trafik og afstanden til nærmeste stoppested. Sammenligningen viser, at borgernes oplevelse af afstand til nærmeste stoppested stemmer nogenlunde overens med de opmålte afstande. Ligeledes er der generelt en overensstemmelse i borgernes oplevelse af rejsehyppighed med kollektiv trafik og Midttrafiks data, dog med forskydninger i antal ugentlige rejser.

Særlige metodiske greb

Særligt for undersøgelsen har været, at den afdækker borgernes præferencer ift. en række prioriteringer og planlægningsdilemmaer i den kollektive trafik. Helt konkret er der spurgt ind til følgende emner:

- Prioritering af bussen i trafikken
- Lige vs. snoede ruter
- Antal skift vs. antal afgange
- Antal afgange vs. afstand til stoppested
- Typen af service i landområder

For at klæde borgerne bedst muligt på til at kunne besvare spørgsmål om nogle valgsituationer er der arbejdet med at gøre prioriteringerne letforståelige og understøtte spørgsmålene med visuelle elementer og illustrationer. Et eksempel er vist nedenfor.

Eksempel på anvendt visuelt element i spørgeskemaundersøgelsen for at få afdækket borgernes præferencer ift. lige vs. snoede ruter

Resultater og anbefalinger

Undersøgelsens resultater er samlet i en hovedrapport og baggrundsrapport. De bliver dog ikke præsenteret i denne artikel, da de ikke er offentliggjort i skrivende stund.

Resultaterne er suppleret af en række anbefalinger fra Urban Creators, som både bygger på resultaterne fra spørgeskemaet og på anden relevant faglig viden inden for kollektiv trafik. Anbefalingerne omhandler følgende emner:

- Indretning af det kollektive trafiknet
- Pris og billetter
- Brugergrupper, som bør fastholdes, tiltrækkes og fokuseres på
- Stoppestedsforhold

Både resultater og anbefalinger forventes offentliggjort i løbet af foråret 2024.

Anvendelse af resultaterne

Undersøgelsens resultater indgår allerede som et input i udarbejdelsen af Aarhus Kommunes grønne mobilitetsplan og vil ligeledes blive brugt i det kommende arbejde med en kollektiv trafikplan for Aarhus.

Resultaterne kan dog også have relevans i anden sammenhæng. Det kan bl.a. være interessant for andre kommuner at få indsigt i, hvad nogle bestemte målgrupper har svaret, fx hvad ikke-brugere af kollektiv trafik svarer til udsagnet om, at busserne bør prioriteres i trafikken, hvor der er trængsel, eller hvorvidt størstedelen af borgerne i aldersgruppen 60+ svarer, at snoede ruter skal prioriteres over lige ruter.

Svarene kan med fordel indgå i en debat om gængs praksis ift. planlægning af kollektiv trafik, både når det gælder serviceniveauet, fx antal afgang og afstand til nærmeste stoppested, og hvorvidt den kollektive trafik skal prioriteres i byens rum på bekostning af andre hensyn. Det er ikke kun en diskussion, som er vigtig at tage i Aarhus Kommune, men generelt i debatten om grøn omstilling og bæredygtig mobilitet.